

Foto: Kristin Aksnes, NTFs Tidende

Intervju med presidenten – Hvordan har koronasituasjonen påvirket NTF som forening og NTFs arbeid?

Koronapandemien traff oss alle, også tannhelsetjenesten, som «lyn fra klar himmel» midt i mars. Fra den ene dagen til den andre ble alt annerledes, og vi måtte forholde oss til restriksjoner og anbefalinger og store endringer både privat og i arbeidslivet. Her er noen tanker NTFs president Camilla Hansen Steinum har gjort seg om tiden vi har vært igjennom, og utfordringene vi står foran.

▮ TONJE CAMACHO, KOMMUNIKASJONSRÅDGIVER I NTF

– Hvordan jobbet NTF opp mot myndigheter og politikere i denne tiden?

– NTF etablerte tidlig kontakt med myndighetene, og vi har hatt regelmessig dialog med Helsedirektoratet, Helse- og omsorgsdepartementet og FHI. Det har vært helt avgjørende for å få ut viktig informasjon til medlemmene, men også for å påvirke og bidra der vi har hatt mulighet. NTF har kommet med innspill både til smittevernrutinene, til faglige problemstillinger, om den økonomiske situasjonen for våre medlemmer i privat sektor og om de utfordringene en samlet tannhelsetjeneste har stått overfor.

I tillegg har vi i denne perioden hatt god dialog med politikere på Stortinget for å påvirke der vi har hatt mulighet. Vi fikk for eksempel gjennomslag for at tannlegene skulle plasseres i gruppen med høyest uttelling i ordningen med kompensasjon for faste utgifter. Dessverre har vi ennå ikke fått tilslutning til at nødvendige lønnsmidler kan rapporteres som en del av de faste utgiftene, så vi arbeider fortsatt opp mot myndighetene på dette og flere andre områder.

Vi har i denne perioden også hatt god dialog med vår hovedorganisasjon Akademikerne. De har støttet oss i flere av våre saker, noe som har vært svært viktig.

Vi har så langt det har latt seg gjøre opprettholdt arbeidet også med andre saker i perioden, og vi er igjen i gang med å gjennomføre dialogmøter med ulike samarbeidspartnere, noe som har vært utsatt som følge av korona.

– Hvordan opplevde du medlemmenes reaksjoner på pandemien og på NTFs arbeid/innsats?

– Pandemien har påvirket oss alle – på mange måter. Det har vært en svært utfordrende tid, spesielt for våre medlemmer i privat sektor, som har hatt et stort omsetningstap i perioden. Som helsepersonell har det vært en svært vanskelig situasjon. Vi tannleger arbeider jo tett på pasientene og med behandlingsmetoder som gir stor risiko for smittespredning. Det har vært krevende å stå i en situasjon hvor vi ikke visste nok om viruset og konsekvensene av sykdom – samtidig som vi har ønsket å gi pasientene våre et så godt tannhelsetilbud som mulig. I en periode hadde vi bare mulighet til å tilby akuttbehandling, all annen behandling skulle utsettes. Det var en vanskelig situasjon for mange. Som tannhelsepersonell er vi opptatt av å ta vare på pasientene våre på en så god måte som mulig.

Men anbefalingene var tydelige, og vi opplevde at medlemmene innrettet seg etter dem. Etter hvert som smittesituasjonen endret seg kom det nye anbefalinger som gjorde at vi

sakte, men sikkert kunne starte opp igjen med noe mer aktivitet. Nå er vi på vei tilbake mot tilnærmet normal virksomhet i tannhelsetjenesten, riktig nok med ekstra smittevernrutiner. Og selvsagt følger vi anbefalingene fra myndighetene om å holde avstand. Det har nok medført at mange har måttet legge om driften noe.

En del av medlemmene våre i offentlig sektor har arbeidet på de smitteklinikkene som den offentlige tannhelsetjenesten opprettet. Det har sikkert vært spesielt og krevende, ikke minst fordi det en stund var mangel på smittevernustyr. NTF har vært svært tydelig overfor myndighetene på at våre medlemmer som arbeidet med syke, smittede eller mistenkt smittede pasienter skulle ha tilgang på adekvat smittevernustyr, og at de skulle være trygge på jobb. Vi har også vært klare på at hele tannhelsetjenesten må ha tilgang til smittevernustyr for å kunne behandle alle andre pasienter.

I privat sektor har det i tillegg vært svært utfordrende økonomisk. Omsetningstapet har vært stort, og svært mange har måttet permittere både medarbeidere og seg selv i perioden. Heldigvis ser vi at de aller fleste nå begynner å komme tilbake i arbeid.

Tilbakemeldingene fra medlemmene har stort sett vært positive i hele perioden. Mange sier at de har fått god informasjon – og flere sier at det fellesskapet og den tryggheten profesjonsforeningen tilbyr, har vært ekstra viktig i denne perioden.

Heming Olsen-Bergem og Camilla Hansen Steinum demonstrerer bruk av smittevernustyr. Hentet fra NTFs Facebookside.

– Hvordan ser du på situasjonen for NTFs medlemmer for øyeblikket?

– Jeg håper alle har hatt en fin sommer, selv om den sikkert ikke har vært helt slik de planla. De fleste har vel feriert i Norge, og mange har kanskje jobbet mer enn normalt, for å ta igjen litt av det tapte.

Jeg håper og tror at vi klarer å holde smitten under kontroll slik at tannhelsetjenesten fremover kan drive så normalt som mulig, og slik at vi stadig kommer nærmere en normal-situasjon. Jeg håper dessuten at vi kan samles til et landsmøte i slutten av oktober, trolig med et mer digitalt tilrettelagt program enn vi noen gang har hatt tidligere. Vi er så smått i gang også med enkelte fysiske møter og mindre kurs, men vi skal også fortsette det arbeidet vi har startet på med kurs på digital plattform. Det er jeg sikker på at har kommet for å bli. Vi lover et spennende etterutdanningsstilbud for medlemmene også fremover.

Jeg er litt bekymret for tannhelsetilbudet til befolkningen. Jeg håper vi vil oppleve at privat tannhelsetjeneste overlever denne krisen, men vi er avhengig av at befolkningen også fremover har økonomi til å prioritere tannhelsetjenester. Det er ingen selvfølge når økonomien er presset. Det er også viktig at den offentlige tannhelsetjenesten får tilført nok midler til å gi et skikkelig tilbud til de prioriterte gruppene. NTF har spilt inn til Stortinget at DOT må sikres tilstrekkelig med midler. Dessuten etterlyser vi tiltak som sikrer at virksomhetene i privat sektor skal overleve krisen og kan opprettholde sitt tilbud til den voksne befolkningen.

– Hvordan påvirket pandemien foreningen som organisasjon og hvordan endret sekretariatet sine arbeidsrutiner og -oppgaver i denne situasjonen?

– Fra 12. mars var vårt hovedfokus å få ut god informasjon til medlemmene på alle områder vi arbeider med. Vi opprettet tidlig en egen side på nettstedet hvor all informasjon ble lagt ut fortløpende. Heldigvis var de nye nettsidene på plass før pandemien traff oss, og vi føler de har fungert godt i denne utfordrende situasjonen. Vi opplevde at informasjonsbehovet var enormt, vi svarte på utallige e-poster og utvidet telefonkapasiteten for å kunne håndtere alle henvendelsene som kom inn til sekretariatet.

Vi har tatt grep når det gjelder foreningens drift. Alle store og små arrangementer ble avlyst frem til 1. september, også arrangementer i regi av NTFs lokal- og spesialistforeninger. Det har nå blitt utarbeidet retningslinjer for foreningens virksomhet for resten av 2020.

All møtevirksomhet i sekretariatet og de sentrale foreningsorganene har vært nettbasert så langt det har vært mulig. Sekretariatets ansatte har hatt hjemmekontor over en lengre periode, spesielt de som er avhengige av kollektiv transport, og mange har det ennå. Vi har sett at det fungerer overraskende bra når de tekniske løsningene er på plass og de nettbaserte møteformene utnyttes på en god måte, så hjemmekontor vil nok bli benyttet i større grad i fremtiden enn hva vi har vært vant til hittil.

Etter at anbefalingene fra Helsedirektoratet og rådene fra FHI til tannhelsetjenesten ble oppdatert 26. mai, ble det åpnet for tilnærmet normal drift i tannhelsetjenesten. Det kommer nå en del færre henvendelser både på telefon og e-post. Vi bruker fortsatt nyhetsbrev og Facebook i utstrakt grad til å formidle informasjon til medlemmene. Vi bruker fortsatt nyhetsbrev og Facebook i utstrakt grad til å formidle informasjon til medlemmene. I tillegg har vi laget informasjonsplakater, publisert informasjonsvideoer og webinarer, og vi lanserer nye episoder av podcasten «Odontopoden» hver uke. Den har fortsatt gode lyttertall, og dette kommer vi til å fortsette med fremover. Odontopoden har definitivt kommet for å bli!

5. juni gjennomførte vi et digitalt «Forum for tillitsvalgte» med i overkant av 70 deltakere. Det gikk overraskende bra! Vi har virkelig oppdaget hvilke muligheter de digitale plattformene gir også til slike formål, og jeg tror at vi vil reise mindre og benytte oss mer av digitale løsninger også fremover. Dette er også i tråd med arbeidsprogrammets mål om en mer bærekraftig drift av foreningen. Selvsagt skal vi ha fysiske møter også i fremtiden, men mer av aktiviteten kan med fordel foregå på digitale plattformer.

Koronatiden påvirker NTFs økonomi i negativ retning. I hvor stor grad vet vi ikke ennå, det kommer mye an på hvordan høsten blir og hvilke arrangementer vi får mulighet til å gjennomføre. Vi har tatt mange grep for å redusere utgiftene, men NTF har også hatt svært stor aktivitet under hele koronapandemien. Det skal vi også ha fremover, og da er det ikke veldig mye vi kan spare på den daglige driften.

– Hva tenker du om NTFs etterutdanningsvirksomhet i tiden fremover?

– Vi har virkelig fått fortgang på arbeidet med å utvikle etterutdanningsstilbud på digitale plattformer. Dette arbeidet vil vi videreføre. Digitale kurs skal ikke erstatte de fysiske kursene, men de kan – og bør – være et veldig godt supplement. Vi er så vidt i gang med noen «vanlige» kurs, og det blir helt

sikkert et landsmøte også i 2020 – i en eller annen form. Forhåpentligvis kan mange av oss samles, men arrangement vil uansett også bli mer digitalisert enn noen gang tidligere. Det blir både utfordrende og spennende – og vi håper å se så mange av medlemmene som mulig der. Vi er i tett dialog med både lokale og nasjonale myndigheter, og vi vil naturligvis følge de anbefalinger og retningslinjer som til enhver tid foreligger.

– Hva er det viktigste vi har lært og hva kan vi ta med oss videre?

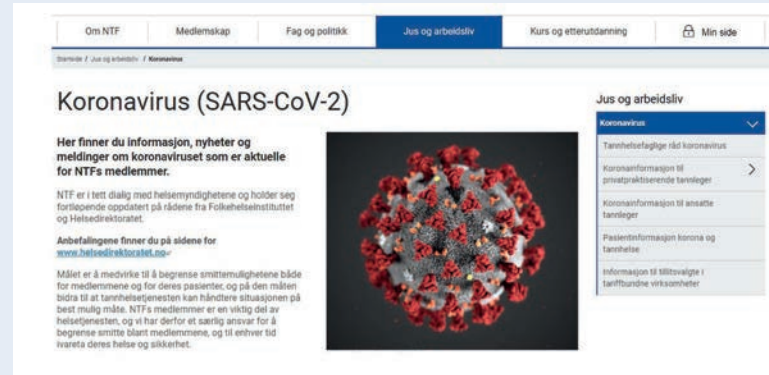
– Det har vært en skremmende, utfordrende og krevende tid, men det er viktig å se hva vi kan lære av situasjonen. Slike krisesituasjoner kan også gi mulighet til læring og endring.

Først og fremst har vi sett viktigheten av å stå samlet som en forening. I krisetider er samhold viktig, og jeg håper og tror at mange har følt at NTF har bidratt positivt i denne krisen. Tilbakemeldingene tyder på det. Det å ha noen å snakke med og henvende seg til, og dessuten noen som kjemper for din sak, er viktig i slike tider. Som en samlet forening har vi en sterk stemme og påvirkningsmulighet.

Det har vært godt å se at myndighetene har ønsket tett dialog med foreningen, og at det har vært avgjørende for dem for å sikre et godt tannhelsetilbud til befolkningen også under denne krisen. Det ble tidlig avklart at tannhelsetjenesten var en tjeneste av kritisk betydning for samfunnet, og at tannleger måtte bidra som en viktig del av en samlet helse-tjenesten, på tross av at organiseringen og finansieringen skiller seg fra øvrige helsetjenester. Dette har skapt noen utfordringer, og i ettertid vil vi nok måtte gjøre oss noen refleksjoner rundt dette og hvordan det hele har fungert. Myndighetene har for eksempel ikke god nok oversikt over tannlegene i Norge, og de har derfor vært avhengig av NTFs nettverk for å få ut viktig informasjon.

Vi har blitt tvunget til å ta i bruk digitale løsninger både i møte- og etterutdanningsvirksomheten vår. Det har vært positivt og vi vil helt sikkert bruke mer digitale plattformer i tiden fremover.

Vi har dessuten lært at det plutselig kan oppstå uforutsette hendelser, og jeg håper og tror at vi alle vil ta grep slik at vi ikke er like sårbare neste gang noe slikt skjer. Vi må ha bedre tilgang på smittevernuttstyr, bedre oversikt over tjenesten og mange av oss i privat sektor må kanskje bygge opp større reserver slik at vi ikke blir så sårbare hvis det skjer noe som medfører lavere omsetning i en periode.

Skjermdump av www.tannlegeforeningen.no/korona

– Har dere noen oppfordringer til NTFs medlemmer utover høsten?

– Jeg håper vi er over det verste og at vi etter hvert vender tilbake til en litt ny normal. Vi tar med oss det vi har lært fra krisen og går videre. Jeg håper vi kan ha litt flere fysiske møter og kurs – vi trenger sosial kontakt også.

Jeg håper virkelig at tannhelsetjenesten kommer seg gjennom dette på en god måte, og at vi kan bruke erfaringene vi har gjort oss til å utvikle den til å bli enda bedre, både for pasientene og for tannlegene. NTF skal stå på videre, og vi tar veldig gjerne imot innspill fra medlemmene på hva som er viktig for dem fremover. Situasjonen gjør at vi nå kanskje må prioritere annerledes enn vi ellers ville gjort.

Det er på sin plass å takke alle tillitsvalgte i foreningen. De har virkelig stilt opp i denne situasjonen.

Vi har hatt regelmessige digitale møter, de har hatt dialog med medlemmene i sine respektive lokal- og spesialistforeninger og lokalforeningslederne har hatt dialog med fylkestannlegene for å sikre godt samarbeid og et tilstrekkelig tannhelsetilbud til befolkningen.

Alle har stilt opp både sent og tidlig – og alle har bidratt. Jeg er stolt og glad for å lede en slik forening!

Det er også på plass med en stor takk til de ansatte i NTFs sekretariat som virkelig har stått på langt utover det «normale» gjennom hele denne tiden! Aktiviteten har vært usedvanlig stor – selv om alle har stort sett har sittet på hjemmekontor siden midten av mars. Mitt inntrykk er også at medlemmene har satt stor pris på innsatsen fra foreningen i denne perioden.